

Рівненський державний гуманітарний університет
Rivne State University of Humanities

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ дошкільної та спеціальної освіти:

Матеріали II Міжнародних педагогічних читань
пам'яті професора Т. І. Поніманської

ACTUAL PROBLEMS of preschool and special education:

Newsletter of the Second International pedagogical readings
devoted to Professor Ponimanska T.I.

Рівне 2019 · Rivne 2019

Рівненський державний гуманітарний університет
Rivne State University of Humanities
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної)
імені проф. Т.І. Поніманської
Department of the pedagogics and psychology (preschool and correctional)
named after prof. T.I. Ponimanska

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти:

Матеріали II Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора
Т. І. Поніманської

Actual problems of preschool and special education:

Newsletter of the Second International pedagogical readings devoted to
Professor Ponimanska T.I.

Рівне
Rivne
Видавець О. Зень
2019

ЗМІСТ

<i>Абрамович О. В.</i> ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНИХ ВІДНОСИН У ДОШКІЛЬНИКІВ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ ЗДО.....	9
<i>Александрова С. В.</i> ТВОРЧА ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	10
<i>Алімова Я. В.</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ».....	11
<i>Андрощук А. А.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ УЯВЛЕНЬ ПРО ЧИСЛО ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ.....	12
<i>Бачинська Л. П.</i> ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ УЯВЛЕНЬ ПРО ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРА.....	14
<i>Бичук С. Б.</i> ОВОЛОДІННЯ ІНТЕРАКТИВНИМИ ФОРМАМИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	15
<i>Білик Я. В.</i> ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІГРАХ ЗА СЮЖЕТАМИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ.....	17
<i>Блищик А. В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ У ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ.....	18
<i>Богданович Л. Б.</i> ОСОБЕННОСТИ ПОНИМАНИЯ ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К ПРИРОДЕ СТУДЕНТАМИ ФАКУЛЬТЕТА ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	19
<i>Божук М. Р.</i> КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВА МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	21
<i>Булавіна Т. О.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ДЦП ЗАСОБАМИ ЛОГОПЕДИЧНОГО МАСАЖУ.....	22
<i>Бурчак К. І.</i> ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДОВКІЛЛЯ ЗАСОБАМИ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ.....	23
<i>Войтович О. В.</i> ЕМОЦІЙНИЙ ЧИННИК ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У СВІТЛІ ПРОБЛЕМ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	24
<i>Воробійова В.</i> ЗМІСТ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ СФЕРИ У ДІТЕЙ З ФФНМ.....	26
<i>Врочинська Л. І.</i> ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	27
<i>Габрук К. М.</i> ГОСПОДАРСЬКО-ПОБУТОВА ПРАЦЯ У СЕНСОРНОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	29
<i>Гаврилюк О. О.</i> НАСТУПНІСТЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ КРЕАТИВНОСТІ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ.....	30
<i>Гаврилюк С. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ ПРИ ЕФЕРЕНТНІЙ МОТОРНІЙ АФАЗІЇ.....	31
<i>Гаврильчик В.</i> ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ У РІЗНОВІКОВІЙ ГРУПІ.....	33
<i>Гаєвська А. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ.....	34
<i>Герасимів В. В.</i> ТВОРЧА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	35
<i>Гілянчук В. В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	36
<i>Гладковська М. В.</i> ВИХОВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ЗАВДАННЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	38

<i>Гнатюк О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ.....	39
<i>Гончук В.В.</i> ПРИКЛАДНИЙ АНАЛІЗ ПОВЕДІНКИ (АВА) ЯК МЕТОД КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ІЗ РАС.....	41
<i>Горопаха Н. М.</i> ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ТА ЛОГОПЕДІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ.....	42
<i>Гречун І. П.</i> ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	44
<i>Грицай К.</i> ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СЛОВОТВОРЕННЯ.....	45
<i>Давидюк І.</i> ФОРМУВАННЯ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ.....	46
<i>Давидюк Т.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГОР-ГОЛОВОЛОМОК У РОЗУМОВОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	48
<i>Данчук О.І.</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ГІПЕРАКТИВНИХ ДІТЕЙ-ЛОГОПАТІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ.....	49
<i>Деркач В.</i> ВЗАЄМОДІЯ ВИХОВАТЕЛЯ І ЛОГОПЕДА У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ ГОТОВНОСТІ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ.....	50
<i>Деркач В.</i> МОВЛЕННЄВА ГОТОВНІСТЬ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ.....	52
<i>Димарчук Л. В.</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	53
<i>Дичківська І.М.</i> КОНДУКТИВНА ПЕДАГОГІКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД АБІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.....	55
<i>Дмитрук І.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ГОТОВНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВИ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ.....	57
<i>Дрогомирецька О.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	58
<i>Драгун Я.С.</i> КОРЕКЦІЙНО-ВІДНОВЛЮВАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ СЕНСОРНОЮ АЛАЛІЄЮ.....	59
<i>Дутчак Т.І.</i> ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	61
<i>Загородня Л. П.</i> НАСТУПНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	62
<i>Загоруйко Л. М.</i> РОЗВИТОК Я – ОБРАЗУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	63
<i>Заєць Л. І.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАСВОЄННЯ ГУМАННИХ ЦІННОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКАМИ В УМОВАХ ЗДО.....	65
<i>Захарчук І.В.</i> КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	66
<i>Зданевич Л.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПАТРОНАТУ В РОБОТІ З ДЕЗАДАПТОВАНИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ.....	67
<i>Іванова І.</i> ФОРМУВАННЯ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗПР.....	70
<i>Іванчук К.О.</i> ФОРМУВАННЯ ГУМАННИХ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВЗАЄМИН ЯК ЗАСОБУ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	71
<i>Ігнатюк Т.В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ГРИ У НАВЧАННІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ НАВИЧОК ПИСЬМА.....	72
<i>Ілішова О.М.</i> ЦІННІСНО-СМИСЛОВІ ОРІЄНТАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	73
<i>Іслямова А. Б.</i> РОЗВИТОК СЛУХОВОЇ УВАГИ І ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ.....	74

<i>Кардаш Є. В.</i> ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ ПРИ РІЗНИХ ФОРМАХ ДИЗАРТРІЇ У ДІТЕЙ.....	75
<i>Кардаш Н. О.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ДІТЕЙ-ЛОГОПАТИВ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	77
<i>Кирилюк В.</i> СТЕРТА ФОРМА ДИЗАРТРІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ У ДІТЕЙ.....	78
<i>Кичурчак Н.В.</i> РОЛЬ ДОРΟΣЛИХ У ФОРМУВАННІ ОБРАЗУ «Я» ДОШКІЛЬНИКІВ.....	79
<i>Кісільчук В. Ю.</i> ЕТНОКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	81
<i>Кіряк Т.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В ПЕРІОД АДАПТАЦІЇ ДО ЗДО.....	82
<i>Климюк Ю. М.</i> КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЕВО-РУХОВИХ ПОРУШЕНЬ У ЗАЇКВАТИХ ДІТЕЙ В ПРОЦЕСІ ЛОГОРИТМІЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	83
<i>Ключик В. В.</i> СПОРТИВНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	84
<i>Ковалик К. О.</i> КОРЕКЦІЯ ЗВУКОВИМОВИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИСЛАЛІЄЮ.....	85
<i>Ковальчук І.В.</i> ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА З РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ.....	86
<i>Ковальчук М. В.</i> ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ УЯВЛЕНЬ ПРО ЛЮДЕЙ ПЛАНЕТИ.....	88
<i>Ковтунович І.І.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІНТЕРЕСУ ДО ЗАНЯТЬ З ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ.....	90
<i>Кожарко К.</i> ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В ІГРОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	91
<i>Козік Т. І.</i> ФОРМУВАННЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ОПИСОВОГО ТИПУ ЗАСОБАМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ.....	92
<i>Козлюк О. А.</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДОШКІЛЬНИКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	93
<i>Колошва А. В.</i> ФОРМУВАННЯ ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ У ДІТЕЙ З ДИЗАРТРІЄЮ.....	95
<i>Коробенюк К.</i> СУЧАСНА ІГРАШКА ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	95
<i>Косарева Г. М.</i> ДИФЕРЕНЦІЙНА ДІАГНОСТИКА ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА.....	97
<i>Косарева О. І.</i> РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	99
<i>Костенко Н. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ОПІШНЯНСЬКОГО РОЗПИСУ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	101
<i>Коханевич А. В.</i> ПІДХОДИ ДО ВІДНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЯ ПРИ ДИНАМІЧНІЙ ФОРМІ АФАЗІЇ.....	102
<i>Кошлата М. А.</i> ФОРМУВАННЯ СТАТЕВО-РОЛЬОВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	103
<i>Кошмак Т. П.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СЛОВНИКА У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З ТПМ.....	104
<i>Кравчук У.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ УВАГИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	105

<i>Крот І.</i> ПАРТНЕРСТВО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї З ПИТАНЬ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	106
<i>Крючкова І. Ю.</i> МІСЦЕ І РОЛЬ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ К. Д. УШИНСЬКОГО.....	108
<i>Куцюк Ю. В.</i> ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	109
<i>Лисенко Є. М., Софіян Л. Г.</i> ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗДО.....	110
<i>Лисик К.В.</i> НАСТУПНІСТЬ У ВИХОВАННІ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ І МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	112
<i>Лопачук Т.</i> ЗНАЧЕННЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ВИХОВАННІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЛЮБОВІ ДО БАТЬКІВЩИНИ.....	113
<i>Лук'янчук О. П.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЖАНРІВ МИСТЕЦТВА ЖИВОПІСУ В НАВЧАННІ МАЛЮВАННЮ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	115
<i>Люшин С.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНО- ЦІННІСНОЇ СФЕРИ В ПЕРІОД ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА.....	116
<i>Ляшик А.О.</i> РОЗВИТОК ЕМПАТІЇ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ ІІІ-ГО РІВНЯ.....	117
<i>Ляшук А. В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ ЧУЙНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	119
<i>Маліновська Н.В.</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ.....	120
<i>Мамчур Н.Ф.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ МЕТОДІВ У ОЗНАЙОМЛЕННІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПРАВИЛАМИ ПОВЕДІНКИ.....	122
<i>Марчук Г.В.</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ДОШКІЛЬНИКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	123
<i>Машикіна Л. А.</i> ІННОВАЦІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	124
<i>Миколаюк М. М.</i> НАВЧАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ СКЛАДАТИ РОЗПОВІДЬ-РОЗДУМ.....	125
<i>Миронець Н.М.</i> РОЛЬ БАТЬКІВ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОЇ СТАТЕВО-РОЛЬОВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	126
<i>Мирончук О.</i> РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	128
<i>Михалик А. В.</i> АУДІЮВАННЯ ЯК ВИД МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	130
<i>Михальська К. Г.</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА» В САРНЕНСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	131
<i>Мурашко Л.О.</i> ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ КАЗКИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	133
<i>Найда Р.Г.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ САМООЦІНКИ ДОШКІЛЬНИКА В УМОВАХ ПРЕДМЕТНО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	134
<i>Нездюр А.В.</i> ВПЛИВ МОДЕЛЮВАННЯ НА РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	136
<i>Носуленко У.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ.....	137
<i>Огороднік О.А.</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРУ АУТИЗМУ.....	139

<i>Огородник О. Ф.</i> ФОРМУВАННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ.....	140
<i>Осипчук М. В.</i> НАВЧАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ СТВОРЮВАТИ ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ В ОБРАЗОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	141
<i>Отрода С.П.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВО-РУХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ДЦП.....	143
<i>Павлюк Т. О.</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ “ДИСКАЛЬКУЛЯ” ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ У ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	144
<i>Панасюк К.А.</i> ЕТАПИ НАВЧАННЯ ТВОРЧОГО РОЗПОВІДАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	145
<i>Парфенюк І. Ю.</i> ФОРМУВАННЯ ОЦІННО-ЕТИЧНИХ СУДЖЕНЬ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	146
<i>Пасічник Ю. В.</i> ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНИХ УМІНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІГРАХ ЗА СЮЖЕТАМИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ.....	148
<i>Пахалюк Л. І.</i> РОЗУМІННЯ ТЕКСТУ ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ДИТЯЧОЇ КАЗКИ).....	149
<i>Петришина Н.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	151
<i>Пилипець А.А.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	152
<i>Пилипчук М.</i> ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ РОЗУМОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	154
<i>Пірог І.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІНТЕРЕСУ ДО ЗАНЯТЬ З ФІЗКУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ СЮЖЕТНИХ ОБРАЗІВ.....	154
<i>Подійом О. І.</i> ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	156
<i>Прозапас І. Р.</i> ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	156
<i>Рего Г.І.</i> АНАЛІЗ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	158
<i>Романович Т.П.</i> STREAM-ОСВІТА ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	159
<i>Рублевская Е. А.</i> ОЦЕНОЧНЫЕ СУЖДЕНИЯ КАК СРЕДСТВО ВОСПИТАНИЯ БЕРЕЖНОГО ОТНОШЕНИЯ К ПРИРОДНЫМ РЕСУРСАМ У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....	160
<i>Савостьянова В.</i> ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО СУЧАСНИХ ПРОФЕСІЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	162
<i>Семенюк М.М.</i> ФОРМУВАННЯ ДІАГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ.....	163
<i>Сивенко Н.Ф.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕКОРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗА МОТИВАМИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПРОМИСЛІВ.....	164
<i>Симончук В. В.</i> ГУМАНІСТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	166
<i>Собчук Д. В.</i> ХУДОЖНЄ СЛОВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ.....	167
<i>Сорока Н. В.</i> ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЯСНЮВАЛЬНОГО МОВЛЕННЯ.....	168
<i>Стачинська О.</i> КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЕВА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОГО СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	169

<i>Степанова О. І.</i> ФОРМУВАННЯ СЕМАНТИКИ СЛОВА ЯК ОСНОВА РОБОТИ З РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ В ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ.....	171
<i>Сюрвасева К. С.</i> РОЗВИТОК ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ЯК ОСНОВА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	172
<i>Теслюк Р.-М. І.</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ САМООСВІТИ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЯК ФІЛОСОФСЬКА ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	174
<i>Улюкаєва І. Г.</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ УМОВ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ.....	175
<i>Форсюк О.С.</i> ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ВСЕСВІТОМ.....	177
<i>Хільчук В.В.</i> РОЗУМІННЯ ДІТЬМИ ГЕНДЕРНО-ВІДПОВІДНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	178
<i>Ходоровська І. В.</i> ФОРМУВАННЯ ЛІЧИЛЬНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТФІЛЬМІВ.....	180
<i>Хрящевська М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ.....	181
<i>Хрящевська Т.В.</i> РОЛЬ МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННІ В ДОШКІЛЬНИКІВ ЦІНІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ.....	182
<i>Цимбал-Слатвінська С.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-КОМПЕТЕНТІСНИЙ КРИТЕРІЙ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	184
<i>Цимбалюк В. В.</i> ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ У ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	185
<i>Цинко К.Б.</i> ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ «Я» У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	187
<i>Чепурко Г. О.</i> ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	188
<i>Черняк Л.Л.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ КАРТИНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	190
<i>Чучак К.О.</i> РОЛЬ ІГОР У ПІДГОТОВЦІ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ.....	191
<i>Шадюк О.І.</i> ПРІОРИТЕТИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	192
<i>Швець Н. М.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ БЕРЕЖЛИВОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	193
<i>Шевцова І. П.</i> КОРЕКЦІЯ ПРОСОДИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІСІЮ.....	195
<i>Шеремета Н.В.</i> НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНІКИ ПОДОЛАННЯ ЗАЇКАННЯ.....	196
<i>Шилак Ю. І.</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ.....	198
<i>Шимко К. М.</i> УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА ДІТЕЙ.....	200
<i>Шушкевич К. Б., Киселевич Ю.П.</i> ОСОБЕННОСТИ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ.....	201
<i>Юсенко Н.</i> НАВЧАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ОРІЄНТУВАННЯ НА МІСЦЕВОСТІ.....	202
<i>Якубишина М.В.</i> ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	203
<i>Ячменник Р.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ В ДОШКІЛЬНОМУ ДИТИНСТВІ.....	204

За методикою «Новий об'єкт» до підгрупи з високим рівнем пізнавального інтересу до природи належать 5,6% дітей з КГ та 3,1% дітей з ЕГ, до підгрупи з середнім рівнем 61,1% дітей КГ та 53,1% дітей ЕГ, у підгрупі з низьким рівнем 33,3% дітей КГ, та 43,8% дітей ЕГ.

За результатами дослідження за опитувальником «Знання про Космос» по блоку питань «Планета Земля» високого рівня досягли 58,3% дітей КГ та 62,5% дітей ЕГ. З блоку «Космічні об'єкти» на високому рівні 16,7% дітей КГ та 25% дітей ЕГ. З питань блоку «Космічні явища» до високого рівня зараховано лише 8,3% дітей КГ та 6,3% дітей ЕГ. По блоку питань «Людина і Космос» високого рівня досягли 2,8% дітей з КГ та 6,3% дітей з ЕГ.

Основу формувальної частини експериментального дослідження склав тематичний тиждень «Подорож у Космос», розроблено також навчальний проект на тему «Безмежний Всесвіт» і створено в ЗДО куточок «Безмежний Всесвіт».

Ефективність проведеної нами роботи підтверджена результатами контрольного етапу експерименту, з використанням опитувальника «Знання про Космос». За його результатами середній рівень знань і уявлень дітей про космічні об'єкти і явища природи (з питань 4-х блоків) виріс в порівнянні з початковими результатами.

Застосування методики для виявлення найбільш значимих для дитини понять природи і соціуму дало змогу визначити, що рівень динамічних уявлень про природні об'єкти дітей помітно змінився: діти стали більш активними, з великим бажанням відповідали на запитання, давали повні відповіді.

За результатами методики «Чарівний будиночок» можна зробити висновок, що найбільшу кількість дітей (25%) привабила екскурсія у планетарій, вони бажали б побувати там. 18,8% обрали віконце, де хлопчик малює політ ракети у Космос. Це свідчить про наявність інтересу до космічної тематики і діяльності пов'язаної з отриманням нових знань про Всесвіт, виявом своїх вражень і ставлень до Всесвіту у власній продуктивній діяльності. Першість позицій у виборах зберігає ігрова діяльність дітей (15,6%). 12,5% виявили інтерес до милування рослинним світом та спостереження за об'єктами живої природи. Не надто велика кількість дітей обрала досліди з водою (9,4%), що показує необхідність використання методів та прийомів активізації пошуково-дослідної діяльності і заохочення дитячого експериментування.

Отже, організація дієвого пізнання природи старшими дошкільнятами у формі самостійної пошуково-дослідницької діяльності значно підвищує інтерес їх до таких компонентів природи, котрі в умовах репродуктивних методів навчання мало зацікавлюють дітей. Тому важливе місце повинні займати методи, які дозволяють самостійно набувати досвіду спілкування з природою.

РОЗУМІННЯ ДІТЬМИ ГЕНДЕРНО-ВІДПОВІДНОЇ ПОВЕДІНКИ Хільчук В.В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Косарева О.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології
(дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т. І.

Рівненський державний гуманітарний університет

Розуміння гендерної приналежності впливає, як на психіку, так і на емоційну рівновагу і самопочуття людини. Ідентифікація та усвідомлення ідентичності відбуваються невпинно протягом усього життя, але більшість досліджень в цій області фокусується на підлітковому віці, який відомий кризами самосвідомості та самоствердження. Тим часом, дітям необхідно ще до школи здобувати знання про гендерно-рольові особливості, поведінку і очікування представників чоловічої і жіночої статі.

Метою дослідження було дослідити проблему розуміння дітьми гендерно-відповідної поведінки. У процесі дослідження були розглянуті суть і зміст гендерно-відповідної поведінки дітей дошкільного віку та проведені відповідні дослідження. У ході дослідження показано, що засвоєння гендерної ролі у дітей п'яти років виявляється через їхню

ідентифікацію з батьками, оскільки сім'я є найпершим і найважливішим інститутом гендерного виховання дитини. Саме тому роль батьків у формуванні статево-рольової ідентичності є визначальною, оскільки вони є основними та взаємодоповнюючими взірцями для наслідування. Важливим завданням дорослих є виховання особистісних якостей хлопчиків та дівчаток, які повинні відповідати їх статі. Зокрема для хлопчиків – виховання таких рис, як витримка, мужність, вміння захистити, допомогти, підтримати. У дівчаток, відповідно, – співчуття, доброта, відчуття краси і гармонії власного тіла.

Аналізуючи відповіді на запитання анкети, ми переконалися, що батьки проявляють активність у регулюванні зовнішньої сторони поведінки дітей, розуміють необхідність статевого виховання дітей, але часто стикаються із труднощами в правильному його здійсненні.

Тобто як показало дослідження, проблема статевого розвитку дитини досить актуальна для батьків, але не всі вони готові передати необхідні знання дитині, а саме дошкільнику, пояснити факт народження людини, розповісти йому про ідеальні образи чоловіка і жінки (поведінка, культура спілкування), а найголовніше, формувати все це у дитини з урахуванням її приналежності.

Аналіз результатів методики «Діагностика рівня соціалізації хлопчиків і дівчаток» показав, що серед досліджуваних дітей виявлено три рівні статево-рольової соціалізації хлопчиків і дівчаток. Зокрема, високий рівень виявлено у 20 % дівчат і 10% хлопців. Високий рівень: дитина чітко знає свою стать, називає її ознаки (атрибутивні і поведінкові), має уявлення про соціальні статево-рольові функції в майбутньому (буде мамою, татом, будівельником), називає ознаки еталонних фемінінних і маскуліних якостей хлопчика і дівчинки, усвідомлює незворотність своєї статі, виражає позитивне ставлення до себе як до хлопчика чи дівчинки (пишається приналежністю до своєї статі і виконанням соціально необхідних статево-рольових функцій), проявляє бажання бути хорошим хлопчиком (дівчинкою), виявляє позитивне ставлення до представників протилежної статі, проявляє певні «чоловічі» чи «жіночі» способи поведінки в різних ситуаціях.

Середній рівень виявлено у 20% дівчат і 30% хлопців: дитина знає свою стать, але має дуже мало знань про її ознаки як атрибутивні, так і поведінкові; має недостатні уявлення про соціальні статево-рольові функції в майбутньому, називає лише 2–3 еталонних якості хлопчика чи дівчинки, усвідомлює незворотність приналежності до певної статі, але досить легко погоджується на уявну зміну статі, усвідомлює свою статево-рольову роль, але проявляє індиферентне ставлення як до своєї належності до неї, так і до відповідності еталонним якостям хлопчика чи дівчинки, виявляє ознаки негативного ставлення до однолітків протилежної статі, проявляє нестабільність в прояві маскуліних або фемінінних способів поведінки.

Низький рівень виявлено у 10 % дівчат і 10 % хлопців: дитина знає свою стать, деякі її атрибутивні і поведінкові ознаки, виявляє нестійкі уявлення про свої соціальні статево-рольові функції в сьогоденні і відсутність їх знань в майбутньому, не знає еталонних якостей хлопчика та дівчинки і відповідних їм способів поведінки, допускає можливість зміни статі, нерідко дає собі як хлопчику чи дівчинці негативні оцінки, проявляє негативне або недовірливе ставлення до представників протилежної статі.

Результати методики «Дослідження дитячої самосвідомості та статево-рольової ідентичності» свідчать, що всі досліджувані хлопчики змогли правильно побудувати послідовність ідентифікації: немовля – дошкільник – школяр – юнак. Майже половина з них продовжили побудову послідовності та ідентифікували себе з майбутньою роллю чоловіка і жоден з них не ідентифікував себе, як людину похилого віку. Всі досліджувані дівчата, так само, як і хлопці, правильно побудували послідовність ідентифікації: немовля – дошкільниця – школярка – дівчина. Майже половина з них мала певні труднощі із ідентифікацією себе, як жінки і жодна з них не ідентифікувала себе із образом старої жінки.

В якості привабливого образу досліджувані діти частіше за все вказували образи школяра – 80% дівчат і 60% хлопчиків. Непривабливими образами діти вважали образи

старості – 100% дівчат і 80% хлопчиків. А 20% хлопчиків вважали за непривабливий образ – немовля.

Загальною характерною рисою для всіх досліджуваних дітей виявилась важлива, на наш погляд, тенденція обирати в якості «привабливого» наступну вікову категорію. Ця особливість відображає неусвідомлене прагнення дитини до росту і розвитку, готовність прийняття нової вікової і соціальної ролі.

ФОРМУВАННЯ ЛІЧИЛЬНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТФІЛЬМІВ

Ходоровська І. В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Павлюк Т. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології
(дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т. І.

Рівненський державний гуманітарний університет

Про необхідність цілеспрямованого математичного розвитку дітей дошкільного віку писали ще класики педагогіки (Я. Коменський, М. Монтессорі, Й. Песталоцці, К. Ушинський, Ф. Фребель та ін.). Питання змісту і способів навчання дітей лічбі й формування елементарних математичних уявлень особливо гостро дискутувались в 30-50 рр. ХХ ст. у зв'язку з початком розробки психологічних основ методики формування математичних уявлень у дітей дошкільного віку (Л. Виготський, Є. Крзакова, Г. Костюк, К. Лебединцев, Г. Леушина, Н. Макляк, Н. Менчинська та ін.)

Науковцями досліджувались різні питання, пов'язані з використанням медіапродукції в навчанні та вихованні дітей. В результаті були зроблені висновки, що сучасні мультимедійні технології здійснюють сильний вплив на засвоєння та сприйняття інформації (О. Араптанова, В. Коротова, В. Краєвський, Б. Лихачов, І. Лернер та ін.). Змістові аспекти впливу медіа та мультиплікації на особистість дитини вивчали також З. Алфьорова, М. Аромштам, І. Зубавіна, А. Ласманіс, Л. Лорензіні, Н. Маркова, О. Петрунько, В. Яковлев та ін.

Павлюк Т.О. у своїх працях зазначає, що комп'ютер став незамінним засобом і інструментом, за допомогою якого навчання може стати більш цікавим, швидким і простим, а знання – більш глибокими. Мультимедійні технології мають на меті створення продукту, який містить колекції зображень і даних, що супроводжуються звуком, відео, анімацією та іншими візуальними ефектами. Особливого значення це набуває у процесі формування елементарних математичних уявлень.

Застосування мультфільмів як засобу формування лічильних умінь та навичок надає заняттю специфічної новизни, яка за своїм змістом і формою викладення надає можливість відтворити за короткий час значний за обсягом матеріал, деталізувати нечітко сформовані уявлення, поглибити здобуті раніше знання.

Ю. Глінчук вважає, що успішність використання мультфільмів у ролі дидактичного засобу при формуванні елементарних математичних уявлень зумовлена актуальністю мультфільмів для дітей дошкільного віку та їх наочністю.

Т. Кузнецова зазначає, що мультфільм поєднує в собі чинники, які сприяють довше утримувати увагу дитини. Це дає змогу досягти позитивних результатів в освітньому процесі дошкільників.

Отже, сучасні технічні засоби навчання дозволяють стимулювати розвиток мислення та уяви дітей, творчого засвоєння і використання інформації, формувати дослідницькі, пошукові уміння, уміння приймати оптимальні рішення, викликати зацікавленість та позитивне ставлення до навчання.

Тому формування у старших дошкільників лічильних умінь та навичок із застосуванням мультимедійних засобів стає цікавішим, продуктивнішим і актуальним у наш час.